

Nieuwsbrief no. 27

Verharden weg
Deurne - Oploo met
zijtak de Dompt.

Pag. 1

1^e Plannen
smalspoor en
verharding wegen.

Pag. 2 - 3

Belang van
ontginningen en
ontsluiting d.m.v.
wegen en
afwateringskanalen
in de Peel.

Pag. 4

Vereeniging
Peelbelang.

Pag. 5 - 6

Moeizame besluit-
vorming verharden
weg Deurne Oploo
met zijtak.

Pag. 6 - 8

Wegschap de Peel.

Pag. 8 - 9

Aanleg weg.

Pag. 10 - 13

Hulptramlijntje

Pag. 13 - 19

Landgoed 'De Rips'
ontsloten

Pag. 20 - 21

Kaartje wegen

Pag. 22

D'N BLIKKEN EMMER

HEEMKUNDEKRING DE RIPS

De aanleg van de Kunstwegen Deurne - Oploo met zijtak naar de Dompt. En de tramlijnen van Beek en Donk - De Rips en Deurne - Oploo met de zijtak vanaf de Rips naar de Dompt.

Bij het naderende einde van de 1^e wereldoorlog, augustus 1918, komt er een groep prominente mensen uit Brabant en Limburg bijeen om een vereniging op te richten die de naam 'Peelbelang' krijgt.

De doelstelling van de vereniging is om de heide- en veenvelden op Noord-Limburg en Oost-Brabants grondgebied van water te ontlasten door kanalisatie en verbetering van de waterlozing. Verder willen ze het gebied toegankelijk maken met doorgaande trambanen en verharde wegen. Met het uiteindelijk doel de ontginning van het gebied en de vruchtbare grond toe te wijzen aan kleine boeren die met hun producten een deel van Nederland kunnen voeden. Het verharden van de weg Deurne - Oploo en een zijtak naar Dompt paste perfect in deze doelstelling. De Zuid-Noord verbinding zou dit gebied uit zijn isolement verlossen. Toen de weg er eenmaal lag voldeed hij meteen in een behoefte, want er werd direct veel gebruik van gemaakt.

Boven; De harde weg Deurne-Oploo genomen vanuit de brand uitkijktoren die tegenover de Boswachterswoning stond. (Foto richting Milheeze.)

De eerste plannen voor buurtspoorwegen en verharde wegen.

Eind 19^e eeuw kwamen er overal in Brabant tramspoorlijnen, zoals Den Bosch - Helmond, die grote en kleine plaatsen met elkaar verbonden. Deze tramlijnen vervoerden zowel personen als vracht. Ze reden zo'n 20 km per uur, en iedereen zag er de voordelen van. Men had het idee dat dit de toekomst was voor transport vervoer.

Begin 20^e eeuw ging op de Stippelberg en het Beestenveld, het vervoer van zaaigoed, oogst- en hout producten en bouwmaterialen, nog met kar en paard over de zandwegen van en naar de stations in Deurne en Boxmeer. Om een treinwagon met geperst stro van de Rips naar het treinstation Boxmeer te vervoeren had men 2 dagen nodig en 6 à 7 karren met paarden en voerlieden. De eerste dag werd naar de Stootersweg gereden op grens met Gemert - Oploo. De volgende dag werd het stro overgeladen en vervoerd naar het station in Boxmeer. De omgekeerde reis duurde net zo lang. Alleen het vervoer van station naar de landerijen en omgekeerd kosten in 1911 f3492,-.

Buurtspoorlijn.

Enkele grondeigenaren van Houtvesterij De Peel, hadden plannen om dit gebied van de Peel door middel van tramwegen te ontsluiten. Rond 1912 kregen deze plannen meer vorm. Zo zou de spoorbaan vanaf de Stippelberg voor een groot deel langs de zandweg Milheeze-Oploo naar Boxmeer moeten lopen. Verschillende spoorwegfabrikanten werden door de Nederlandse Heidemaatschappij (in vervolg Heidemij genoemd) benaderd om offertes te maken. Op 7 oktober schreef de directeur van de Heidemij een brief aan het Ministerie van Waterstaat om een vergunning voor de aanleg te krijgen. Ondanks alle energie die in dit plan werd gestoken, ging het niet door.

De stoomtramlijn Den Bosch - Helmond stopte ook in Beek en Donk. De burgemeester van die gemeente pakte het plan op, om een tramlijn door te trekken naar Houtvesterij de Peel. Het station Beek en Donk zou het eindpunt van de Peellijn zijn. Hier zou de overslagplaats komen van alle producten, die af- en aangevoerd moesten worden. Ook houtvester B.J. Winkelman werkzaam bij de Heidemij was enthousiast. Hij besprak de plannen met de grondeigenaren van 'de Peel' en schreef op eigen initiatief brieven aan belanghebbenden om hen over te halen met dit plan mee te doen. Ook deze plannen gingen uiteindelijk niet door. Wel waren sommigen er heilig van overtuigd dat de tram er wel zou komen zoals dit krantenbericht.

GEMERT. Reeds lang heeft men verteld, dat de tramweg-maatschappij 's-Bosch—Helmond, van hier uit een lijn zou leggen naar de ontginningen der Ned. Heidemaatschappij in de Peel. Naar we vernemen, zal binnenkort dit plan ook ten uitvoer gebracht worden en zal de nieuwe lijn den provincialen weg volgen door de Molenstraat, Lodderdijk, enz.

Aan
Zijne Excellentie
den Minister van Waterstaat.
te 's GRAVENHAGE.

Geeft met verschuldigten eerbied te kennen:

J.P. van Lonkhuyzen,
Directeur der Nederlandsche Heidemaatschappij te Utrecht,

„dat het voornemen bestaat de ontginningen in „de Peel”, gelegen onder de gemeenten Bakel, Gemert, St.Anthonis en Oploo en Sambeek en welke ontginningen voor het meereendeel in beheer zyn by de Nederlandsche Heidemaatschappij, door een spoorlijn te verbinden met het station Boxmeer;”

„dat hiervoor gebruik zal worden gemaakt van een smalspoorbaan ter breedte van 60 a 70 cm.”

„dat als trekkracht gebruik zal worden gemaakt van een motor en van paarden”

„dat door deze tramverbinding de op bijgevoegde kaart aangegeven ontginningen zullen worden verbonden, zooals door een roode lijn is aangegeven”

„dat deze tramverbinding zal dienen voor het vervoer van vrachtgoederen”

„dat met geen grootere snelheid, dan 20 K.M. per uur zal worden gereden”

„Redenen waarom adressant zich met vorigen eerbied tot Uwe Excellentie wendt met verzoek hem vergunning te willen verleen tot bedoelden aanleg over te gaan” t Welk doende,
Utrecht, 7 October 1912.

M. van Lonkhuyzen

Boven; Brief 7 oktober 1912 Nederlandse Heidemaatschappij aan het Ministerie van Waterstaat, met verzoek vergunning spoorlijn van de Peel naar Boxmeer.

Rechts; Bericht in De Zuid-Willemsvaart aanleggen tramlijn Peel 20 oktober 1913.

Verharden van wegen.

Ook de plannen voor het verharden en uitbreiding van de wegen, zijn rond 1912 niet van de grond gekomen. Dat had er mee te maken dat in die tijd de Provincie en het Rijk nog niet zoveel interesse toonden om hiervoor een financiële bijdrage te leveren. Ook waren niet alle grondeigenaren bereid financieel iets bij te dragen. Tot slot had de arme gemeente Bakel geen interesse of de financiële middelen om een harde weg aan te leggen.

— Verbetering van wegen door „de Peel”. Donderdag 1 Februari had te Helmond een bespreking plaats tusschen de burgemeesters der gemeenten Helmond, Gemert, Deurne, Bakel en Oploo e.a. en de Directie der Nederlandsche Heidemaatschappij, ten einde een uitbreiding en verbetering van het bestaande wegennet door en in de omgeving van „de Peel” te verkrijgen.

Links; Bericht in de Nieuwe Venlosche courant 6 februari 1911.

Wel hebben de broers Abraham en Jan Berend Roelvink al in 1909 op eigen kosten de huidige Jan Berendweg vanaf de zandweg de Rips - Oploo via hun landerijen naar de weg de Gemert - Sint Anthonis verhard met grint (kosten f28.000,-).

Boven; Foto 2016, de Jan Berendweg die in de volksmond ook de Particuliere weg wordt genoemd.

Met de 1^e wereldoorlog van 1914 - 1918 werden plannen van aanleg van spoorlijnen en wegen in de ijskast gezet.

De wens om de Peel te ontsluiting door o.a. verbindingswegen, goede afwateringskanalen en ontginning was de aanleiding tot de oprichting van Vereniging Peelbelang in 1918.

Naarmate de 1^e Wereldoorlog voortwoedde, werd het steeds moeilijker om de Nederlandse bevolking regelmatig van voldoende voedsel te voorzien. Ook in de Peel kostte het steeds meer moeite om de landbouwproducten te vervoeren en deze op tijd ergens te krijgen zoals in het onderstaande stuk van Johannes Bellemakers is te lezen. Uit zijn memoires 'De Peel en zijn ontwikkelingen in 30 jaar.' (1939).

Periode 1914-1918 werden al de weilanden omgezet in bouwland. Om tegemoet te komen aan de dringende oproepen tot leniging van de voedselnood kwam zoveel te vervoeren, dat niet alles zonder groote verliezen op de plaatsen van bestemming kon komen. Daar kwam bij gebrek aan gebouwen om iets onder te brengen en om paarden te stellen.

Er waren door de Heidemij al 36 paarden in bedrijf gesteld. Om deze onder dak te brengen waren alle geschikte ruimte benut. Om paarden te huren ging niet omdat de wegen zoo slecht waren, dat men er zich niet aan waagde met de dure paarden van die tijd. Daarbij kwam dat een kar met 3 paarden ervoor naar de naastgelegen weg getrokken moest worden anders moest 3 à 4 maal worden uitgestoken over een afstand van 5 à 6 km. Om een vracht te hebben waarmede dan over de harde weg nog 8 à 10 km naar de naast gelegen station of scheepsvaartkanaal te trekken.

Op den terugweg weer dezelfde moeite, want altijd moest heen en weer worden geladen, om maar zoveel mogelijk alles op tijd vervoerd te krijgen en zoveel mogelijk te produseeren. Dat de paarden en evenmin de paardenknechts toen geen 8 uren dag hadden zal duidelijk zijn. Tot laat in den nacht soms in den vroegen morgen kwamen de voerlieden weer terug om dan nog 5 à 10 km te fietsen om hun haardsteden te bereiken. Daarbij kwam menigmaal voor dat de kar onderweg was gelaten omdat paard op was of malheur aan paard, kar, vastzitten in slechte wegen enz.

Deze toestand werd onhoudbaar voor mensch en dier. De voerlieden zochten ander werk en waren gelukkig toen ze de Peel uit waren.

Tot deze tijd toe waren meermalen middelen beraamd om het transportprobleem op te lossen doch nu alles scheen te loopen was de tijd gekomen om dit aan te vatten en succes te verwachten.

Boven: Een hoogkar met paard.

Vereniging Peelbelang opgericht 1918¹.

Op het einde van WOI houden tal van personen zich bezig met de vraagstukken over ontginning en ontsluiting van de Brabantsche- en Limburgse Peel. Er worden artikelen in kranten geschreven over het nog niet ontdekte goud in de Peel. Hier lag 40.000 ha woeste grond om te ontginnen, die grond zou een bestaan kunnen geven aan talrijke kleine boeren. Daarnaast zou er ook meer werk en inkomsten zijn voor handelaren, winkeliers, ambachtslieden en kleine industrie, zodat de mensen niet genoodzaakt waren elders werk te zoeken.

Er kwam een beweging op gang om hiermee actief aan de slag te gaan. In augustus 1918 namen inspecteur K. Dilling van de Heidemij en de burgemeester van Deurne J.C. van Beek, samen het initiatief om een beweging in het leven te roepen met als doel, de ontwikkeling van de Peel.

**Kanalisation en
Afwatering
der Peelstreek**

Zij die eene uitnoodiging ontvingen, worden hiermede er aan herinnerd, dat de eerste

VERGADERING,

welke wegens den politieken toestand op Maandag j.l. niet kon doorgaan, wordt gehouden te

Deurne, op Maandag 25 Nov. a.s.

om 2 uur n.m.

Trouwe opkomst wordt dringend verzocht.

Het geldt een groot Landsbelang.

Namens het Comité,
J. C. VAN BEEK,
Burgemeester, Deurne.

83

Er werd een circulaire aan belangstellenden gestuurd, waarin ze werden uitgenodigd tot het bijwonen van een vergadering te Deurne op 22 november 1918. (Werd uitgesteld naar 25 november.)

Links; Advertentie voor oproep vergadering in Provinciale Noord-Brabantsche en 's Hertogenbossche courant van 23 november 1918.

Deze vergadering werd door ruim 250 mensen bezocht, waaronder tal van Kamerleden, Geestelijken, Burgemeesters uit beide provincies, en vertegenwoordigers van het Ministerie der Landbouw en den Waterstaat.

De onderwerpen tijdens deze vergadering zijn landbouw en ontginning door K. Dilling en belang van afwatering door F. Bongaerts. Op deze dag werd de Vereeniging Peelbelang opgericht en een voorlopig bestuur aangesteld. Vele mensen werden meteen lid van de vereniging.

Tijdens de 2^e vergadering op maandag 20 januari 1919 in Venray werden de nieuwe de statuten vastgesteld en de Koninklijke goedkeuring aangevraagd. Opnieuw was de belangstelling groot en traden 200 nieuwe leden tot de vereniging toe.

Het doel der vereniging was de bevordering van de productiviteit van de Peel. Zij trachtte dit doel te bereiken door;

- De aanleg van kanalen en waterleidingen met bijbehorende kunstwerken, het verkeer te water en de watervoorziening.
- De aanleg van buurtspoorwegen en andere verkeerswegen.
- De ontginning en vervening.

De voorzitter van de vereniging werd burgemeester van Deurne J. C. van Beek, de secretaris K. Dilling inspecteur bij de Heidemij. Verdere bestuursleden waren enkele burgemeesters uit de omliggende

gemeenten en andere bekwame mensen.

Er werden ook meteen 3 commissies samengesteld, namelijk Spoor, Kanalen en Ontginning en Wegen. Elke commissie bestond uit 8 tot 12 leden en die zich over deze onderwerpen gingen buigen.

¹ Men moet Peelbelang niet verwarren met Vereniging Peelgemeenschap. Deze vereniging is in 1948 opgericht door de gemeenten Bakel, Boekel, Gemert, Oploo, Uden Wanroij en Zeeland. Het beoogde een verbetering en ontsluiting van het noordelijke Peelgebied door een goed wegennet aan te leggen.

De vereniging Peelbelang ging actief van start door in vele plaatsen spreekbeurten te houden, met inspecteur K. Dilling als veelvuldig spreker. De bevolking begreep 't grote belang van de vereniging en spoedig telde ze honderden leden.

Rechts; Aankondiging lezing in de Nieuwe Venlosche Courant 22 februari 1919. Er zullen nog een reeks van deze voordrachten volgen.

Er wordt een ontwerpplan voor kanalisatie- en afwatering van de Peel gemaakt. De Statenvergadering van Noord Brabant besluit op 20 december 1919 de ze garant staan voor dit ontwerp. De opdracht voor dit onderzoek wordt aan het bureau Bongaerts gegeven en was in het voorjaar 1920 afgerond.

Moeizame besluitvorming van de weg Deurne - Oploo met zijtak naar de Dompt (Elsendorp) 1918 - 1920.

De Heidemij was een groot voorstander van het verharderen van de weg Deurne - Oploo, want daarmee zou het gebied rondom de ontginningsboerderij 'de Rips' worden ontsloten. Samen met de burgemeester van Deurne J.C. van Beek en Johan Bellemakers zijn ze vanaf 1918 de stuwende kracht achter het tot-stand komen van die weg. Maar door het traineren van de burgemeester Nooijen en zijn gemeentebestuur duurde het tot juni 1922 voordat de hele weg Deurne - Oploo volledig was verhard. Ook heeft Peerke van Dooren uit de Rips als gemeente raadslid van Bakel er steeds alles gedaan, om een positieve besluitvorming in de raad er door te krijgen. De verbindingsweg Deurne - Oploo is niet alleen zo belangrijk voor de ontsluiting voor de omgeving van de Rips maar voor het hele zuidelijk gebied in Brabant.

Inspecteur Heidemij
G. Houtzagers

Opzichter Heidemij
Johan Bellemakers

Burgemeester Deurne J.
Casper van Beek

Gemeenteraadslid van Bakel
Peerke van Doren

In september 1918 stuurde de Heidemij een uitnodiging naar alle landgoedeigenaren in Bakel en Gemert voor een bespreking op 3 oktober hoofdkantoor over de slechte wegen in het gebied. Op deze vergadering bespraken de landgoedeigenaren of afgevaardigden over de toekomstige opbrengsten van landbouw- en houtproducten. Omdat de bossen hun volwassen staat hebben bereikt zullen hier de opbrengsten een stuk hoger zijn. Maar ook het vervoer van landbouwproducten en kunstmest zullen steeds hogere kosten met zich mee brengen. Een oplossing zou een harde weg zijn en de vraag is of de overheid en de provincie samen hier subsidie voor willen geven.

Op 14 oktober verstuurde de Heidemij namens de belanghebbende eigenaren een verzoek aan het Ministerie van Waterstaat om rijkssubsidie voor de aanleg van een weg Deurne naar Oploo. Union Financière et Terrienne schreef aan de Heidemij, dat ze na een bezoek aan de Rips, ook de burgemeester van Deurne hadden kennis gemaakt. Ze vonden het nuttig hem uit te nodigen voor de komende vergaderingen.

Rechts; De ontginningsboerderij 'de Rips' uit 1875 waar de vergadering werd gehouden.

Dat jaar waren er nog 2 besprekingen waarvan 20 november 1918 in de voorkamer van 'Boerderij de Rips' waar J. Bellemakers woonde. Nu ook met de afgevaardigden van de gemeenten Bakel, Deurne en Oploo. Hier werd besloten dat de weg van Deurne via de Rips naar Oploo zou lopen en niet via de weg van Roelvink wat eerst de bedoeling was. Het belang van de harde weg was duidelijk. Nu moest elke gemeente bij Provinciale Staten van Noord-Brabant een aanvraag indienen met een uitgewerkt plan.

Deze aanvraag met uitgewerkt plan moest gezamenlijk en naar evenredigheid, door

de grondeigenaren worden bekostigd. Vanwege de hachelijke financiële positie van de gemeente Bakel, nam Deurne dit deel van de weg op zich. Op 26 april 1919 kwam van het Ministerie van Landbouw en den Waterstaat, de toezegging van 25% Rijkssubsidie voor de weg.

Op 2 mei was er opnieuw in 'Boerderij de Rips' een bijeenkomst gepland. Met de betrokken gemeentebesturen werd afgesproken dat de plannen binnen een week naar Provinciale Staten te sturen, zodat dit plan nog in de zomerezitting behandeld kon worden.

Bij deze aanvraag moest ook worden bijgevoegd de verklaring van de gemeente dat ze garant stond voor het onderhoud van de weg. In de gemeente Bakel lag 7,5 km weg, dat was een groot bedrag dat aan de provincie betaald moest worden voor het onderhoud van de weg. Tijdens de raadsvergadering van 9 mei 1919 vond burgemeester Nooijen, dat de grondeigenaren van de Rips, tegenover de gemeente garanties moesten stellen voor het onderhoud van de weg. En zolang het onderhoud niet geregeld was, kon men aanvraag voor subsidie niet versturen.

Als oplossing van dit probleem werd vanuit de Heidemij voorgesteld, op voordracht van de Commissaris van de Koningin van Noord-Brabant, het stichten van een Wegschap. Dit Wegschap zou op dezelfde wijze werken als een waterschap, waarbij de jaarlijkse kosten als weglasten werden omgeslagen. Het Wegschap zou dan geheel buiten de gemeente Bakel om, de jaarlijkse kosten aan de provincie kunnen betalen.

Tijdens de raadsvergadering van Bakel op 1 augustus 1919 stond opnieuw het onderhoud van de weg op de agenda. Men kwam met drie mogelijkheden:

- 1 De eigenaren op de Rips zouden ieder voor zich bij notariële akte garant moeten stellen voor de gehele onderhoudskosten,
- 2 Het oprichten van een Wegschap dat zich aansprakelijk stelde voor de onderhoudskosten van de weg.
- 3 Het nemen van een hypotheek op de gronden. (dit was niet haalbaar en afgewezen)

Iemand had de burgemeester verteld dat het Wegschap geen rechtsgeldigheid bezat. Dus besloot de gemeenteraad de provincie om inlichtingen te vragen omtrent de rechtsgeldigheid hiervan. Maar de daarop volgende raadsvergadering bleek, dat ook de provincie hierover geen uitsluitsel kon geven. Er volgde een heftige discussie. Het liefst zouden burgemeester Nooijen en de meerderheid van de

raadsleden zien, dat de eigenaren op de Rips 2 ton!!! in de gemeentekas zouden storten. Uit de rente van dit geld kon Bakel het onderhoud garanderen. De gemeente wilde geen risico lopen en anders de hele weg achterwege laten.

Links; Burgemeester Nooijen die zoveel mogelijk de weg wilde tegenhouden. Ondanks dat hij werd uitgenodigd om met paard en wagen te worden opgehaald voor vergaderingen, ging hij te voet of niet. Met regenweer zoals op 25 mei 1919 ging hij niet naar de Rips.

Door al deze verwickelingen dreigde er opnieuw een impasse te ontstaan tussen de gemeente enerzijds en de grondeigenaren op de Rips anderzijds. De eigenaren hadden namelijk de eventuele subsidie voor de bouw van de kerk en school in de Rips afhankelijk gesteld met de voorwaarde dat de te bouwen kunstweg voor 1 januari 1921 moest zijn aanbesteed. De gemeente Bakel wilde echter niet eerder toestemming geven voordat het probleem rond de onderhoudskosten van de weg was opgelost.

Wel had de raadsvergadering op 12 februari 1920 de aankoop van gronden van de boeren uit Milheeze voor de weg goedgekeurd. Tevens ging de gemeente Bakel er mee akkoord, dat de grondeigenaren zich bij notariële akte hoofdelijk aansprakelijk stelden voor de onderhoudskosten van de toekomstige kunstweg. Deze overeenkomst zou van kracht blijven, totdat het Waterschap 'Wegschap de Peel' was opgericht. Maar ook daarmee waren de problemen nog niet opgelost.

Het Waterschap, Wegschap de Peel.

Het op te richten Waterschap 'Wegschap de Peel' had tot doel, om de belasting voor het onderhoud van de weg te innen en te betalen aan de provincie Noord Brabant. Alle eigenaren werden belast naar gelang de grootte van hun percelen en of ze aan- of verder van de harde weg lagen.

De gemeente Bakel was eigenaar van de Jodenpeel en daarmee grondeigenaar op de Rips. En daarom moest ze ook meebetalen aan het onderhoud van de weg. De burgemeester had gehoopt dat de Jodenpeel erbuiten zou vallen. In april 1920 was duidelijk dat dit niet het geval zou zijn. Tijdens de raadsvergadering van 22 april wordt er negatief over de garantie gestemd.

Dat was een tegenvaller. Zo schrijft J Bellemakers op 24 april 1920 aan inspecteur G. Houtzagers; *Heden ben ik bij de notaris in Gemert geweest en hem gezegd nu het contract maar niet meer te zenden en het maar goed op te bergen in afwachting van andere tijden. De gemeente Bakel heeft namelijk besloten haar genomen raadsbesluit zo geformuleerd, dat indien de gronden der gemeente in de Jodenpeel, niet uit het Wegschap worden gelicht, zal de raad in ernstige overweging nemen afwijzend te beschikken op het garantiebepsluit voor het onderhoud harde weg. Het contract tusschen de belanghebbende grondeigenaren en de gemeente Bakel kan dus niet tot stand komen. Op 14 maart met algemene stemmen aangenomen, wordt op 22 april met 6 tegen 1 stem teniet gedaan.*

Rechts; Bericht in De Zuid-Willemsvaart 6 juni 1920 dat de aanleg van de weg waarschijnlijk stopt.

BAKEL. Naar we uit betrouwbare bron vernemen, zal de nieuwe kunstweg Deurne-Milheeze-Oploo er zeer waarschijnlijk niet komen. De oorzaak hiervan moet gezocht worden in het feit, dat de Raad op voorstel van weth. Manders gereclameerd heeft tegen de Jodenpeel in het wegschap op te nemen en alzoo een deel in de onderhoudskosten bij te dragen.

Wel geeft Gedeputeerde Staten in de zomer van 1920 wel haar goedkeuring voor subsidie aanleg weg. Tevens geeft ze ook haar goedkeuring voor het op te richten Wegschap. Nu is het wachten totdat de gemeente Bakel ook hierover haar goedkeuring geeft. De gemeenraad van Bakel trekt uiteindelijk alle bezwaren tegen het Wegschap in en tekent alsnog het garantiebepsluit. Niets staat er nu nog in de weg en in december 1920 komt er een voorlopig Waterschap en bestuur.

**** BOXMEER, 2 Dec.** Als leden van het voorloopig Dagelijksch Bestuur van het Waterschap „Wegschap de Peel” zijn door H.H. Gedeputeerde Staten benoemd de heeren: B. E. A. Verkuyl alhier, voorzitter; W. v. d. Boomen, Milheeze en A. Roelvink, St. Anthonis. Tot secretaris-penningmeester van genoemd Waterschap is benoemd de heer J. Bellemakers, opzichter van de Nederlandsche Heidemaatschappij te Bakel-Milheeze.

Links; Het voorlopige bestuur van Wegschap De Peel uit Provinciale Noordbrabantse en 's Hertogenbossche Courant 4 december 1920.

De jaarlijkse belasting, van het Wegschap de Peel², wordt berekend aan de hand van de kadastrale percelen die wel of niet aan de weg Deurne - Oploo grenzen. Ze worden in zo'n 8 klassen ingedeeld. Waarvan de 1e klasse de percelen zijn die grenzen aan de weg. Hiervoor betaalt men jaarlijks per hectare circa f3,85. En de percelen in de 8e klasse, liggen zo'n 1500 meter van de weg. De eigenaren betalen zo'n

f0,80 jaarlijks per ha. De gemeente Bakel is met de percelen van de Jodenpeel ingedeeld in de 7^e en 8^e klasse. Zij betalen jaarlijks bijna f70,00 dat in verloop van tijd wel minder wordt als ze gronden van de Jodenpeel verkopen.

I Wegschap de Peel		Grootten der klassen teruggebracht naar verhouding tot de 1 ^e klasse.									
Ligging		1 ^e klasse	2 ^e x 0,9	3 ^e x 0,8	4 ^e x 0,7	5 ^e x 0,65	6 ^e x 0,4	7 ^e x 0,3	8 ^e x 0,2	Totaal	
Wijk Deurne / Bakel	69.71.50	83.66.13	2872.-	31.04.50	42.75.80	2.74.92	15.46.11			284.03.81	
Jemot					5.82.55	0.60.84	3.09.96				
Groshamp	15.67.90	19.39.23	45.51.04	11.14.61	3.47.60	14.29.28	3.99.00			113.48.64	
Freshoven	6.91.30	18.65.70	5.52.64	19.32.84	3.45.-	10.95.08	2.07.-			66.89.56	
Ledeboer / Bakel	41.96.60	62.89.29	26.47.20	46.74.67	113.55.95	15.54.44	63.82.93	25.43.12		397.44.26	
Jemot	49.20.00	14.53.41	48.86.82	40.05.26	60.35.30	6.58.48	13.05.76	7.92.14			
		77.42.70	71.33.50	84.79.93	173.91.25	22.12.92	81.88.65	33.35.26		119.55.53	
Verkuyl	71.50.90	7.27.71	40.14.24	0.62.65							
Rand bij de Peel	6.37.60	17.09.48 17.09.48								23.47.08	
N.V. Cleefswid		60.26.76		13.27.25	8.65.05	2.07.72				84.26.78	
Vattier Kraane	57.39.90	12.09.24	35.68.08	23.93.72	20.05.70	0.94.76				150.11.40	
Gemeente Bakel							40.53.84	20.53.-		68.86.84	
v.d. Wal							21.02.54	0.18.52		21.21.06	
Schoen	0.85.-	0.74.16	52.26.67	1.20.86	12.86.15	23.58.12				91.58.76	
Pater Frinds		21.45.68								21.45.68	
M ^o . E. L. Polvink (Vierlingsbeek)							0.71.32	4.99.02		5.70.34	
M ^o . J. B. Polvink (Sarnelbeek)					25.92.66	1.96.70				27.89.36	

Boven; De 1^e lijst met indeling der klassen waar gemeente Bakel is ingedeeld in de 7^e en 8^e klasse.

² De eigenaren zijn B.E.A. Verkuijl, G.F. Zweerts, K. v.d. Wal, A. Roelvink, C.G. Vattier Kraane, mevr. L. Schoen-Lelsz, A.H. Ledeboer en de Kolenmijn Laura. Tevens de Gemeente Bakel en Milheeze met de Jodenpeel.

De aanleg van de weg Deurne - Oploo met zijtak naar de Dompt.

Met de provinciale goedkeuring, kunnen de wegen Deurne - Oploo en de zijweg De Dompt in oktober 1920 voor een bedrag van f320.000 worden aanbesteed. Helaas wordt dit een fiasco, want de laagste inschrijver, A. van Eupen uit Gemert, is nog f117.000 boven de begroting. Zowel inspecteur G. Houtzagers van de Heidemij als de burgemeester van Deurne schrijven naar de provincie dat het verharden van de weg niet meer kan worden uitgesteld. Want als de weg wordt uitgesteld, kan de bouw van kerk, school en woningen op de Rips niet beginnen. Tevens kan de grondontginning en werkverschaffing in de Jodenpeel niet doorgaan.

De provincie besluit daarom in januari 1921 om het bedrag met f77.000 te verhogen tot f375.000. Samen met het 25% Rijksbijdrage is dit voldoende. Want bij de her-aanbesteding van de weg in januari 1921 is Willems de Koning uit Best de laagste inschrijver. Deze ondernemer is ook eigenaar van een steenfabriek in Deurne. In het voorjaar begint hij met de werkzaamheden, samen met Marinus Verstappen o.a. handelaar uit Vlierden.

DEURNE. De uitslag der onderhand-
sche aanbesteding van den weg van
Deurne naar Oploo, gehouden op Zater-
dag 22 Jan. j.l. was als volgt:
v. Eupen, Gemert..... f 466000
N.V. „Titania” Amsterdam..... - 459900
Willems de Koning, Best..... - 459780

Boven; Bericht van aanbesteding, De Zuid-Willemsvaart 25 januari 1921.

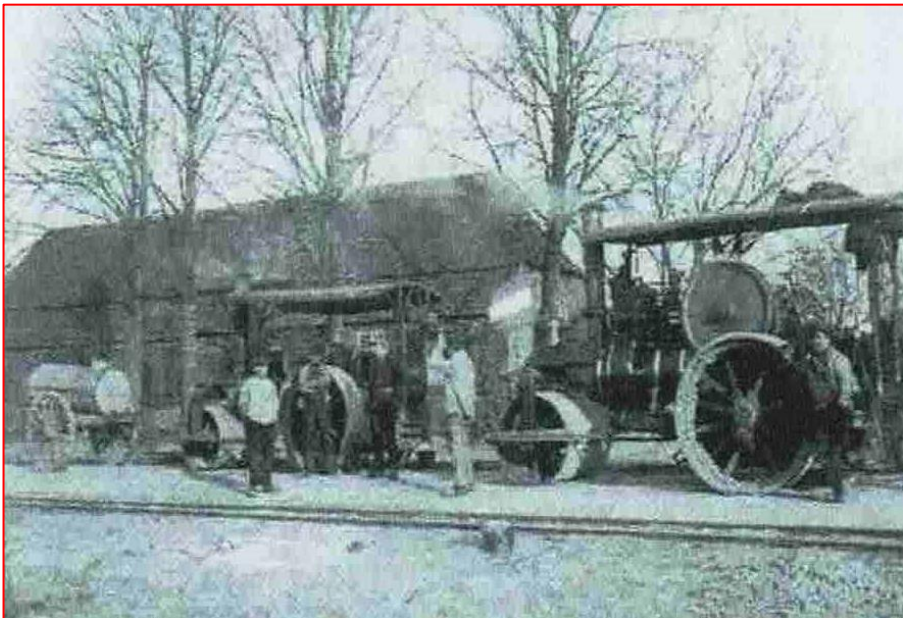
Lang heeft men er voor geijverd om het tracé van de weg over de bolle akkers van Milheeze te laten lopen richting de dorpskern. En vervolgens via de Bocht en Haag richting de Rips. Hiervoor was een speciale kaart ingetekend. Echte de hoge kosten van doorsnijding van vele landbouwpercelen op de bolle akkers heeft men alsnog besloten om hier van af te zien.

Dus werd gekozen om de aan te leggen weg over andere gronden van boeren in Milheeze te laten lopen. De gemeenteraad kiest nu voor het gehucht Hoeven – Bankert waar de nieuwe weg moet komen. Vanaf februari 1921 begint men met de aankoop van de eerste gronden. De meeste gronden worden gekocht voor een prijs tussen de 14 en 16 cent de meter. Maar door prijsopdrijving moest in enkele gevallen tussen de 20 en 35 cent per meter betaald worden.

Ook tussen de gehuchten de Bankert en de Kaak worden enkele karschoppen geruimd. Aan de opkoopprijs is te zien wie er invloed heeft en wie niet. Van Scheepsstal: vraagt voor zijn tuin een kwartje per m2 benevens f200,- gulden voor 't ruimen van de schop. Bukkems ontvangt voor ongeveer de zelfde schop maar 30 gulden. De kinderen Slegers voor het ruimen van de bakoven en varkenshok f50,- gulden. Burgemeester Nooijen vond het schandalig dat mensen zoveel geld vroegen voor de meest waardeloze grond en een oude schop.

Boven; Karschop familie Schepers op de Klef Milheeze.

De gemeente Deurne werd verantwoordelijk voor de algemene zaken en zij stelden dhr. C. Goudeseune aan als gespecialiseerd opzichter gedurende de aanleg van de weg. Hij controleerde of er volgens de voorschriften werd gewerkt en bracht hiervan verslag uit aan de burgemeester van Deurne.

Het vele grondwerk werd door zo'n 100 arbeiders gedaan. Zij moesten de wegsleuf uitvlakken, oude sloten dempen en nieuwe sloten en duikers aanleggen.

Links; Twee stoomwalsen voor het plat rijden van de basalt stenen en het grint.

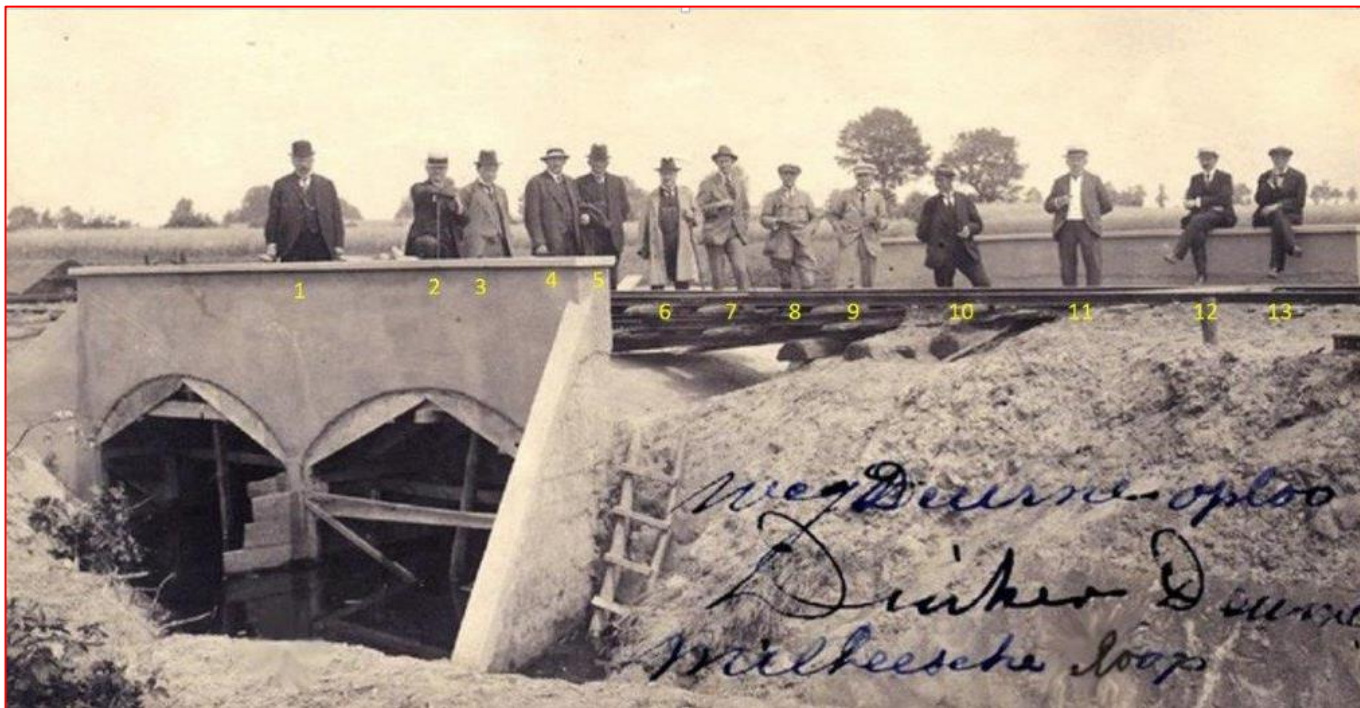
Zo gauw de zandbedding van de weg klaar was, werd deze eerst voorzien van een laag zinkslakken en grove Eijsdens onderhoudsgrint. Die vervolgens met een zware stoomwals werden plat gereden. Daarna kwam hier overheen een hoeveelheid basaltstenen te liggen, die werden afgedekt met een laag grintzand. Dit werd ook weer plat gewalst. In het gehucht de Hoeven was over een paar honderd meter geen plaats voor een tramlijn en de nieuwe kunstweg. Dit werd opgelost door eerst alleen de spoorweg te leggen. Nadat de hele weg naar Deurne klaar was, werden op dit stuk klinkers gelegd. In november 1921 was de weg tot aan Milheeze klaar.

Boven; Voorbeeld van het storten van een grintlaag met behulp van spoor, kiepkarren en vele arbeiders.

Onder leiding van de Provinciale Waterstaat werden nieuwe duikers gelegd bij de Kaweise Loop en Klefse Loop. Vooral de dubbele duiker op de grens met Deurne en Milheeze had hun speciale aandacht om de kwaliteit te waarborgen.

In het eindverslag van C. Goudeseune werd dit nog speciaal aangehaald. De dubbele duiker met een doorgang van elk 3 meter breed en 2 meter hoog zijn evenals de vleugel- en frontmuren van bewapend beton gemaakt. Deze was sterk want er reden maandenlang dagelijks vier locomotieven met kiepkarren maar ook zware stoomwalsen tot wel 15 ton overheen. Ook vermeldde hij dat de tram heeft gereden tot aan 21 juli 1922. De dubbele duiker werd getekend en aangelegd door de N.V. betonmaatschappij uit Neerkant, die als zeer ervaren werd beschouwd.

Boven; Foto gemaakt tijdens de 1^e rit met de tram boven de brug met dubbele duiker over de Kaweische Loop op de grens van Deurne en Bakel. V.l.n.r. 1 technisch ambtenaar van Provinciale Waterstaat uit Helmond Van Bakel, 2 burgemeester J.C. van Beek, 3 Thies Goossens gemeente secretaris Deurne en in 1925 burgemeester van Oploo, 4 onbekend, 5 Gerardus van Heugten wethouder Deurne, 6 onbekend, 7 Cornelis van den Broek (d'n technische), 8 t/m 13 onbekend. W.s. zijn de andere personen o.a. uitvoerder C Goudeseune, architect Van de Donk uit Helmond, de aannemers Willems de Koning en J. Verstappen en burgemeester Arts van St. Anthonis.

Tijdens de eerste ontginningen van de woeste gronden begin 1900, is een rechte zandweg naar de Rips met een daarnaast gelegen fietspad aangelegd. Ook richting Oploo en de Dompt zijn de wegen veel rechter. Daardoor gaat het aanleggen van de nieuwe weg een stuk sneller.

In maart 1922 vraagt Bellemakers per brief aan de grondeigenaar B. Verkuil of de wegenbouwers het spoor een stukje over zijn grond kunnen leggen om een makkelijke draai te krijgen van Oploo richting de Dompt.

246
 Rijs - Sint-Bakel 30/3
 Den Weldd. Seb. Keer B.A. E. Verkuyl.
 Broomer.
 De aanvragen van de weg vroegen om het spoor op een
 hoek aan de Rijsche wal over tuwgrond te mogen leggen om
 den draai te kunnen krijgen van Oploo afkomende langs
 de zijtak. Daar het leggen geen bezwaren behoeven om te niets
 vragend behoeft te worden, heb ik dit omits te eigen be-
 gwaan niet bezwaard.
 Hardappel. Worden door Jan Peels gaeven mij Dinsdag
 11/3/22. en het ben de H. van Jan P. en Verkuyl behield.
 Hardappel. zijn thans door koper telegrafisch.

Links; Een stuk uit de brief waarin J. Bellemakers vergunning vraagt aan burgemeester B. Verkuyl Boxmeer om het spoor over zijn land, aan te leggen om een draai richting de zijtak de Dompt te kunnen maken.

De wegaanleg verloopt voorspoedig want in juni 1922 is de weg klaar. Helaas komt men er al snel achter dat de hele weg lager ligt dan de berm. Met gevolg dat de hele berm langs de weg onder Oploo, enkele decimeters lager moet worden uitgegraven.

Rechts; Bericht uit De Zuid-Willemsvaart van 11 september 1922.

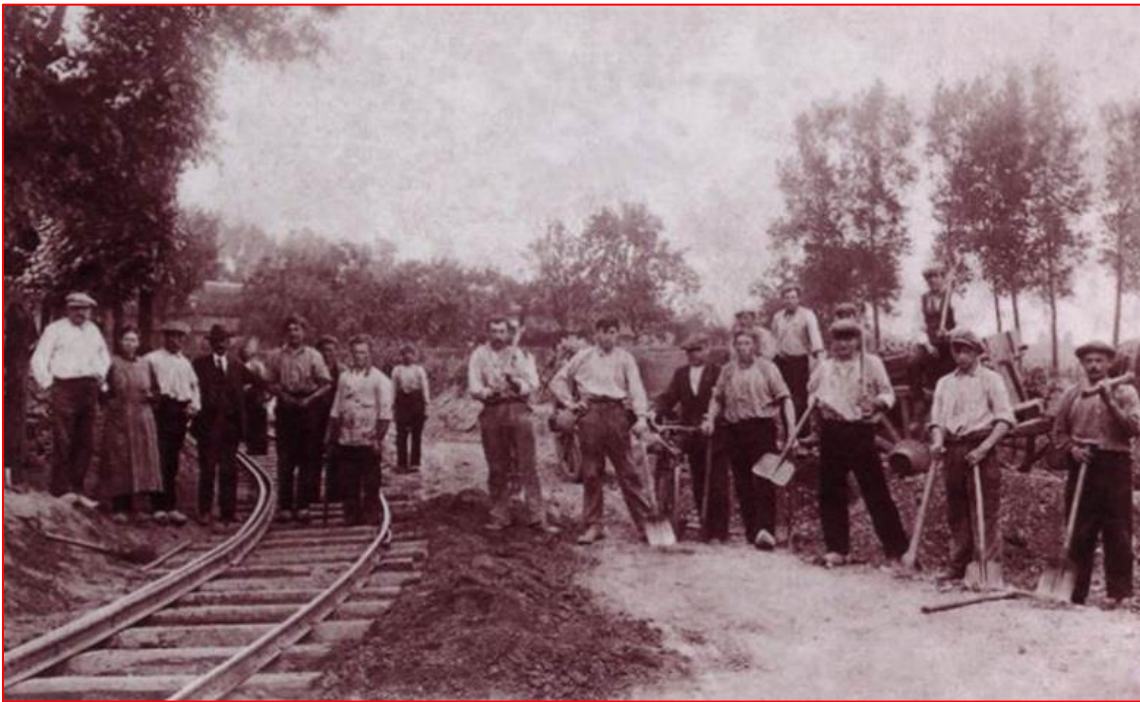
Een van de slot opmerkingen van C. Goudeseune over de weg; Als verkeersweg zal deze weg zeer voorspoedig een belangrijke plaats innemen en moet het initiatief tot aanleg van dien weg ten zeerste gewaardeerd worden.

DEURNE. Men schrijft uit Oploo:
 Naar we vernemen is de grintweg Oploo—
 Deurne 'n paar decimeter te laag aangelegd.
 De bermen langs dezen weg liggen bijna ge-
 gelijk met het verhard gedeelte. Nu is dezer
 dagen een ploeg werkvolk gekomen, die de
 bermen langs dezen weg over zijn geheele
 lengte moet verlagen. Daardoor komt aan
 weerszijden van den weg een ontzaglijke
 massa grond te liggen, die wederom vervoerd
 en verwijderd moet worden. Wel een schade-
 post voor te betrekkenen.

Tramlijntje³ Beek en Donk Milheeze en hulpijnen richting Deurne en Oploo en de Dompt.

Tegelijk met de aanleg van de weg, wordt er vanuit Beek en Donk hard gewerkt om het eerste stuk tramlijn tot Milheeze op tijd klaar te krijgen. In Bakel loopt hij via de oude Peeldijk richting de Esp waar de tramlijn kruiste met de verharde weg van Bakel – de Mortel. Het spoor vervolgde deze oude zandweg en liep verder tussen de gebieden het Wit Ven, Zaarvlaas en het Zwarte Ven. En eindigde op de Nederheide. Vanaf hier ging het in rechte lijn naar Hutjesven waar het spoor zich splitste naar Deurne en Oploo. In juni 1921 is de tramweg klaar tot aan Milheeze. Nu kan als eerst begonnen worden met het vervoer van basaltstenen richting Milheeze.

³ Het eerste trammetje heeft in de periode 1913 - 1914 van Beek naar Bakel gelopen. Ook toen was het een hulpijn om materiaal te vervoeren voor weg verbetering richting Bakel - Helmond. Er zijn enkele ongelukken gebeurd o.a. is het trammetje uit de rails is gelopen en in een sloot terecht gekomen. (In dit stuk gaan we hier niet verder op in.)

Links; Spoorlijn Milheeze, buurtschap De Hoeven nu Heikamp bij Jacobs. Op de achtergrond boerderij Verhoeven nu Van de Vrande.

Rechts; Foto gemaakt tijdens de 1^e rit met de tram in de Hoeven Milheeze met buurtbewoners en genodigden.

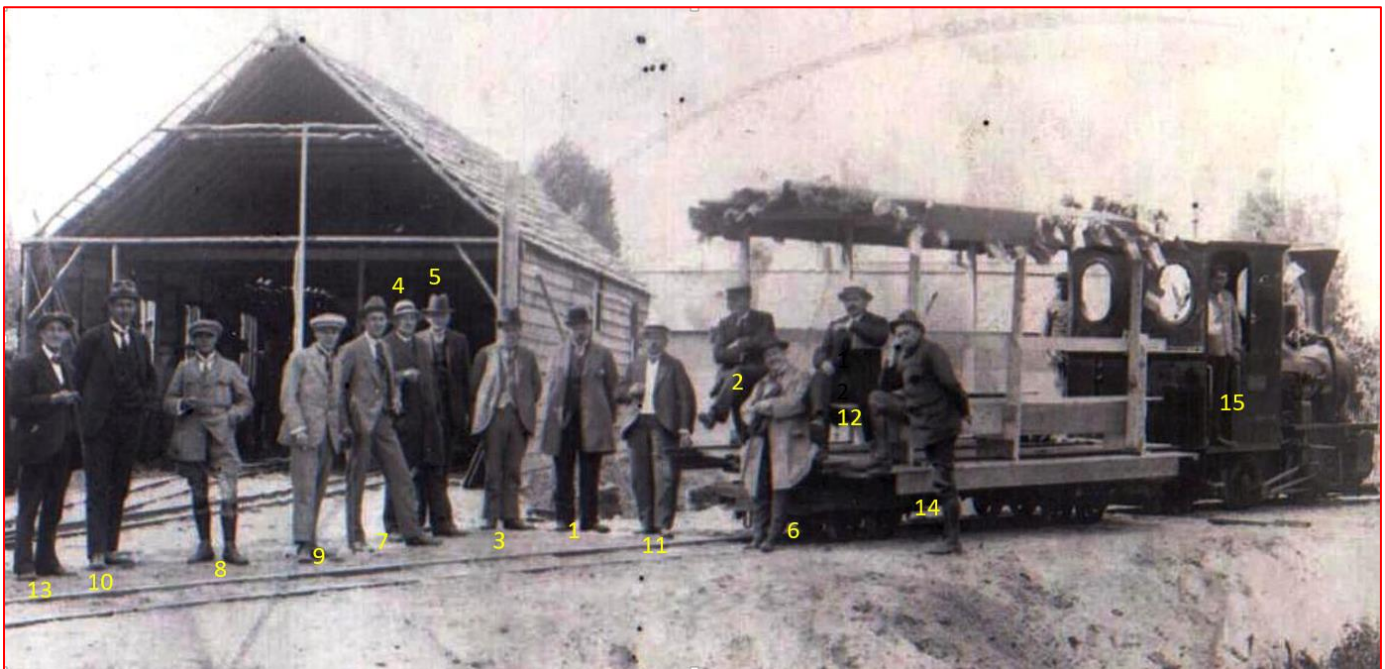
Via het spoorlijntje werd voornamelijk materiaal voor de weg, zoals basaltstenen en grint vervoerd. Daarnaast werden ook de stenen en ander bouw materiaal voor de kerk en de arbeiderswoningen per spoor naar de Rips vervoerd. Maar het trammetje vervoerde ook tegen een vast tarief landbouwproducten voor de Heidemij en particulieren.

Links; Brief van Bellemakers aan Verheij in Overloon over vervoer van pootaardappelen per tram van de Rips naar wethouder Christiaans te Oploo.

Bakel - Rips 29/3-22

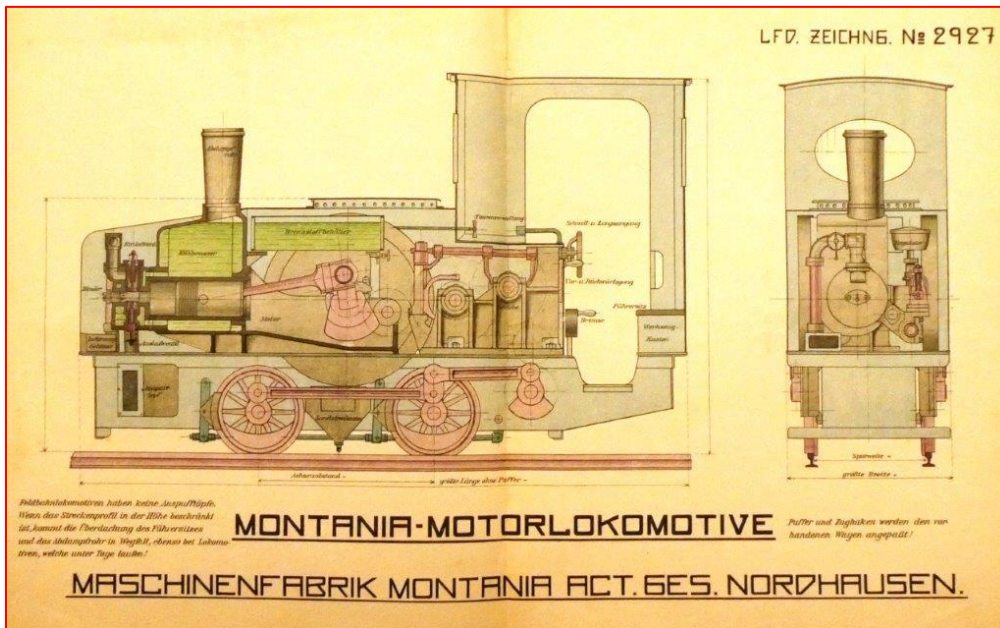
281 Den Welled Ed. Heer Verheij
Vlak Overloon.

Wij verzonden heden per tram naar de Wethouder Christiaans te Oploo 400 kg. pootaardappelen van den Heer Jan Toels te Venray, en zult u volgens afspraak, doen daarmee verder voor zorgen. (8 zakken)
Wijpaten zijn er genoeg in het heel rante bosch op "Hippelberg" van 20 en 16 ct. Rang de men
grintweg kunt u ook laden die kosten 15 en 8 ct.
Nu Bericht wachtend. Hoogachtend
Bellemakers

Boven; Foto genomen tijdens de 1^e rit met de tram en versierde wagon. V.l.n.r. 13 NN, 10 NN, 8 NN, 9 NN, 7 Cornelis van den Broek d'n technische Deurne, 4 NN, 5 Gerardus van Heugten wethouder Deurne, 3 Thies Goossens gemeentesecretaris Deurne, 1 technisch ambtenaar van Provinciale Waterstaat, 11 NN, 1 2 burgemeester J.C. van Beek, 6 NN, 12 NN, 14 Johan Bellemakers Heidemij, 15 twee trammachinisten.

Waarschijnlijk is het gebouw op de achtergrond met spoorlijn er door heen een tijdelijk onderkomen geweest voor het onderhoud en stalling van de locomotieven op de zogenaamde overhoeken waar iets gestald mocht worden langs de aan te leggen kunstweg.

Links; afbeelding van een locomotiefje zoals het mogelijk tijdens de aanleg zal hebben gelopen.

Boven; De 15 tons wegenwals tijdens het verharden of repareren van de Deurneseweg in Oploo. V.l.n.r. Jan Weemen, Piet Verberkt, Gerrit Erkelens, Tien Verberkt en Koos Erkelens.

BOSCHBRAND OP DE ONTGINNING „STIPPELBERG”. Uit Milheeze schrijft men o.m. aan de „Zuid-Willemsvaart” :

Donderdag ontstond omstreeks 3 uur n.m. brand in de groote heide, achter de Hooizak, eigendom der gemeente. Het bleek al spoedig dat de prachtige bosschen der gemeente niet waren aangetast, maar de heide, aan dit bosch grenzende, stond reeds een kwartier gaans in de breedte in brand. De spits van dit vuur had reeds de bosschen toebehoorende aan den heer Ledeboer, in beheer der Ned. Heide-Mij. aangetast en het liet zich aanzien dat de brand geweldige afmetingen zou nemen.

Deze bosschen zijn ongeveer 20 jaar oud en staan op veel plaatsen prachtig.

Het vuur kwam somtijds van 3 kanten tegelijk aangelaaid. Een viammenzee, wel 25 M. hoog vervulde de lucht.

Eindelijk was een geheele strook vrijgebrand, zoodat het grootste gevaar voor de overige bosschen geweken was. Het vuur was onderwijl in de heide meer in Westelijke richting gekropen, zoodat de bosschen onder de gemeente Gemert ook in lichte laaie stonden. Deze behooren meestal toe aan verschillende particulieren.

De grootte van het verbrande terrein is op het oogenblik moeilijk te schatten, doch kan wel 150 H.A. bedragen.

De locomotief die van Beek en Donk richting de Rips reed, veroorzaakte in de buurt van de Hooizak te Bakel op 29 juli 1921 een grote brand. De gemorste kooltjes vielen op de grond en zo raakte de heide in brand. Door de droogte en harde wind sloeg de brand heel snel over naar de bossen van de erven Ledeboer op de Stippelberg. En in korte tijd werd 82 ha heide en voornamelijk bos verbrand.

Er zijn wel enkele getuigen, die gezien hebben hoe de brand is ontstaan. In een brief aan inspecteur G. Houtzagers heeft Johan Bellemakers het over een kostenpost van f40.000. Ook schrijft hij dat dit een langdurige zaak kan worden, wie de schuldvraag heeft. Hij heeft gelijk want het proces sleept zich jaren voort. In september 1925 schrijft Bellemakers opnieuw aan G. Houtzagers dat de zaak is voorgelegd aan de Rechter van instructie in Roermond. En dat de zaak eigenlijk veel te lang heeft geduurd. In 1967 is er een uitspraak in deze zaak geweest.

Links; Bericht over de bosbrand De Maasbode 30 juli 1921.

In zijn memoires De Peel en zijn ontwikkelingen in 30 jaar schrijft J. Bellemakers;

De brand was veroorzaakt door de machinist van een smalspoortreintje, dat materialen aanvoerde voor de te maken harde weg en op 1 km afstand van de Zuidgrens der bosschen door de hei was aangelegd.

Voor er voldoende blusschers ter plaatse waren had het vuur de bosschen al aangetast: daar zich hierbij een kroonvuur ontwikkelde joeg het vuur in korte tijd een groot eind het bosch in. Ver moest men terug om die voortjurende tong door een tegenvuur af te bijten. Toen men hiermede klaar was veranderde de wind van richting en ging naar het oosten, toen ontstond de vuurlijn dwars door het hele vak en stonden opnieuw vuurtongen door de toppen, die nu in westelijke richting voortraasde en in 't westen, aan een breede zandweg, door aangelegde tegenvuren moesten worden gestuit. Dit is gelukt en de brand tot 82 ha kunnen beperkt worden. Anders was de ramp niet te overzien geweest. Hier is een uurlang door een groot aantal mensche onder een verstikkende rook standgehouden. Had hier geen goede leiding en kranichen mensche geweest, dan was het hopeloos geweest. Door de vuurlijn over zoo'n groote afstand richting noordoost was voortgebrand, kwamen na draaiing van de wind naar het oosten, de zuidelijke tongen die ontstonden het eerst bij het tegenvuur en zoo kon het tegenvuur van Zuid naar Noorden aangelegd worden, geleidelijk verbreedden als er nieuwe tongen er tegen kwamen. Zoodra de vuren elkaar bereikten dan brak een ware hel los en werden geregeld brandende vonken over de versperring gedreven, die daar begin van brand veroorzaakten en in die verstikkende rook moest geblusht worden.

Na de brand gingen de werkzaamheden aan weg gewoon door en bleef het trammetje zijn materialen vervoeren totdat de weg helemaal klaar was.

Wilhelmus Henricus *Johan Renders* (1876) woonde op de Biezen waar de tram langs liep. Hij werd aangesteld om op dit stuk terrein, met het rijdende trammetje mee te rennen en de wegspringende vonken te doven in de heide. Nadat het lijntje werd ontmanteld zijn de rails gebruikt voor het bruggetje over de Esperloop aan de Beekse Peeldijk. *Johan Renders* (1918) zoon van Wilhelmus nam de onderhoudsplicht over voor deze brug en waar de familie land achter had liggen. Jaarlijks werd de brug opnieuw wit geschilderd, eerst door Wilhelmus en later door zijn zoon *Johan Renders*. Dit gebeurde tot eind jaren zestig. Een stukje rails is overigens altijd binnen de familie *Renders* bewaard gebleven.

Links; Wilhelmus Henricus *Renders*.

Rechts; Bericht in *De Zuid-Willemsvaart* 28 maart 1922

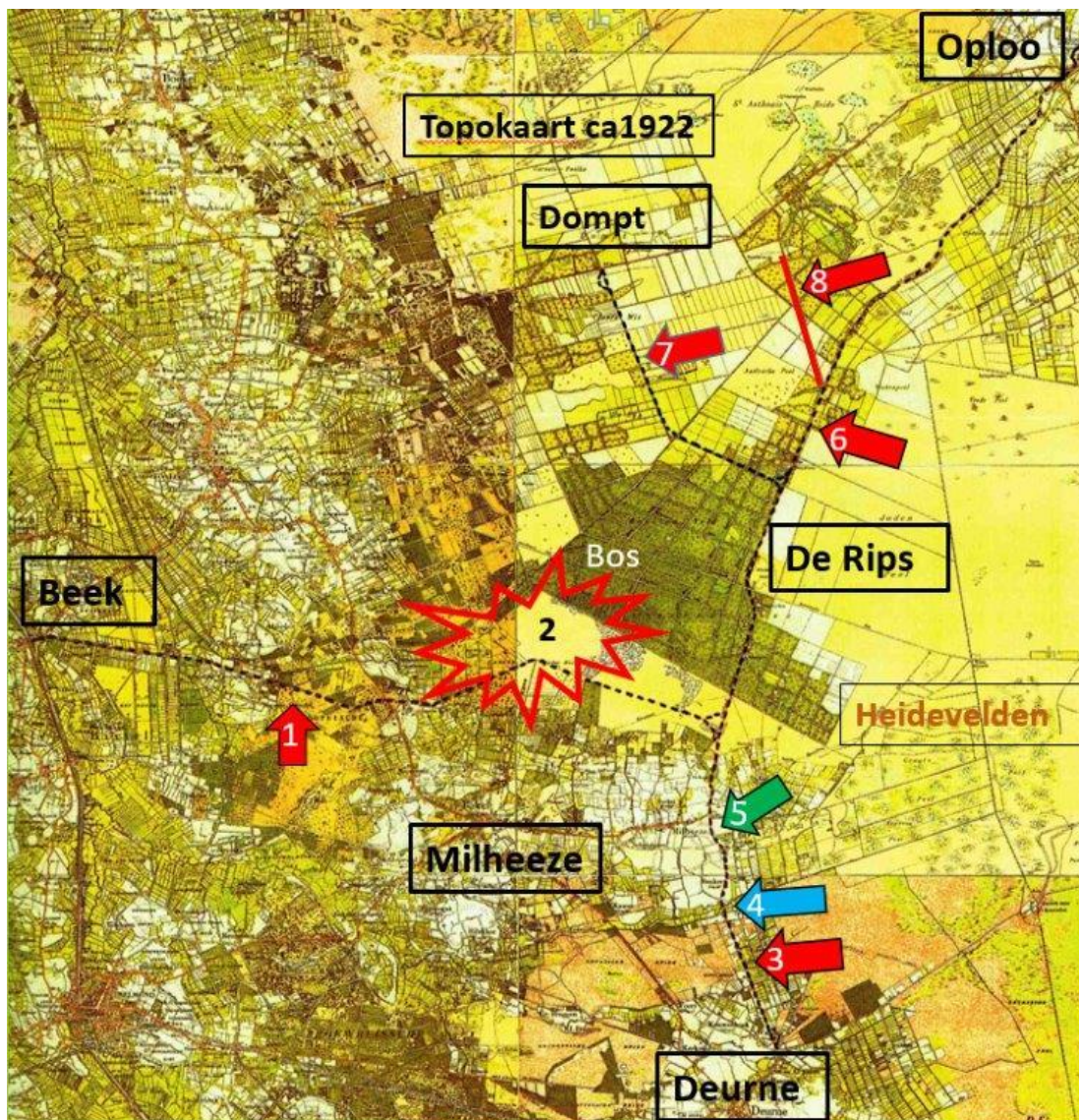
DEURNE. Men schrijft uit Oploo:
Naar we vernemen is de grintweg Oploo—Deurne 'n paar decimeter te laag aangelegd. De berm langs dezen weg liggen bijna gelijk met het verhard gedeelte. Nu is dezer dagen een ploeg werkvolk gekomen, die de berm langs dezen weg over zijn geheele lengte moet verlagen. Daardoor komt aan weerszijden van den weg een ontzaglijke massa grond te liggen, die wederom vervoerd en verwijderd moet worden. Wel een schadepost voor te betrokkenen.

DEURNE. In tegenstelling met het bericht uit Oploo, betreffende den kunstweg Deurne-Oploo diene dat de aanvoer der materialen niet met een tweetal locomobielen geschiedt, maar met vier locomotieven. Bovendien moet de mededeeling dat de bazaltlaag reeds gelegd is, op een misverstand berusten; wel is er een aanvang gemaakt met het zetten der onderlaag van zinkslakken.

Links; Bericht in *De Zuid-Willemsvaart* van 9 november 1922.

De eerste maanden van 1922 wordt er hard gewerkt richting Oploo. De rit die het trammetje moest afleggen richting Oploo werd steeds langer. De laatste maanden werden er zelfs 4 locomotiefjes gebruikt om alle materialen te kunnen vervoeren.

Nadat de weg is aangelegd wordt de spoorlijn weer langzaam weggehaald. Wel blijft hier en daar nog wel delen van de spoorlijn in de grond liggen. Hier en daar waren er nog heel lang sporen te vinden.

Boven; De topokaart uit 1918 bewerkt door B. Ploegmakers.

Op de samengestelde topokaart staan de tramlijnen ingetekend t.b.v. de aanleg van de kunstweg Deurne - de Rips - Oploo met zijtak de Dompt. De tramlijnen werden ook gebruikt voor de aanvoer van de stenen voor de bouw van de kerk, school en arbeiderswoningen in het nieuwe dorp de Rips. En verder konden particulieren ook landbouwproducten tegen een vast tarief laten vervoeren.

1 Tramlijn Beek - Milheeze

2 Op 29 juli 1921 grote bos- en heidebrand ca 80 ha bos verbrand

3 Tramlijn Deurne - Milheeze - de Rips

4 Brug over Kawaise Loop

5 Buurtschap de Hoeven

6 Tramlijn de Rips - Oploo

7 Tramlijn de Rips - Dompt

8 Particuliere weg A. Roelvink aangelegd in 1909

Het landgoed 'de Rips' uit zijn isolement verlost.

Toen de weg er eenmaal lag werd het voor de af- en aanvoer van bos- en landbouwproducten van de verschillende landgoederen een stuk gemakkelijker. Eerst ging het nog met voerlieden en paard en wagen. Later werd er steeds gebruik gemaakt van vrachtauto's. Ook met de opkomst van de automobiel was deze niet meer te stoppen op de weg. Op zondag werden er door allerlei groepen fietstochten georganiseerd die ook vaak de Rips aan deden.

Ook in het dorp de Rips was volop bedrijvigheid nu de kerk met school en arbeiderswoningen waren gebouwd. Johan Verschuren woonde langs de doorgaande weg en zag meteen de voordelen hiervan en begon met zijn fietsreparatie.

Een jaar later in juni van 1923 komt de familie Fransen op de Rips wonen en wordt Frans postbode en tevens kantoorhouder van de P.T.T. .

In dat jaar wordt een woonhuis met café, winkel en bakkerij gebouwd. Familie Martinus van de Ven komt op 15 juni in de Rips wonen, hij begint met een café, levensmiddelenwinkel en bakkerij. Hier werd carbidgaslicht als lichtbron gebruikt.

Links; Advertentie van de aanbesteding van Familie Van de Ven in De Zuid-Willemsvaart 3 februari 1923.

Rechts; Advertentie van Van Deursen dat hij start met vrachtvervoer in De Zuid-Willemsvaart 2 december 1926.

Eind 1926 koopt Frans van Deursen zijn eerste vrachtwagen, die gebruikt werd door het pas opgerichte expeditiebedrijf.

Aanbesteding.

Zaterdag 17 Februari 1923
des namiddags om 3 uur zal worden
aanbesteed

op een terrein nabij de nieuw
gebouwde kerk in DE RIPS
Gemeente Bakel:

Het bouwen van een Woonhuis met Café, Winkel en Bakkerij

voor rekening van den heer M.
VAN DER VEN te Rijkevoort.

Aanwijzing op het terrein één
uur vóór de besteding.

Bestek en teekening verkrijgbaar
vanaf Maandag 12 Februari à
f 3.— per stel, franco per post
f 3.15, bij den heer ADR. DE
LEEuw—PERRE. Bouwkundige,
Steenstraat 28 Boxmeer, waar
ook nadere inlichtingen te beko-
men zijn.

Ondergeteekende maakt bekend
dat hij wegens aanschaffing
eener vrachtauto zich aanbe-
veelt voor alle mogelijk
vervoer voor de Rips en
omstreken.

F. v. DEURSEN,
De Rips, Bakel.

Indien U op reis gaat Vraagt dan prijs bij D. J. Hornstra

Auto-verhuurder Tel. station De Rips

D. J. Hornstra was de eerste Ripsenaar die een personenauto kocht. Deze werd al spoedig als taxi gebruikt. In 1933 ontwikkelde zich dat tot een auto-verhuurbedrijf.

Links; Advertentie in programmaboekje openluchtspel Guzmans zonen 1936.

Een jaar later in 1927 opende van Stiphout uit Sambeek een autobusdienst Boxmeer – Helmond. Twee maal daagse busdienst deed ook de Rips aan en stopte bij Van de Ven. In 1931 werd de busdienst overgenomen door van der Rijdt uit Nijmegen.

Autodienst-Onderneming „DIAMENO”

Dienstregeling ingaande 1 Januari 1927.

BOXMEER – OPLOO – BAKEL – HELMOND.

Deze dienst loopt alleen op **DINSDAGEN, DONDERDAGEN, ZATERDAGEN en ZONDAGEN**

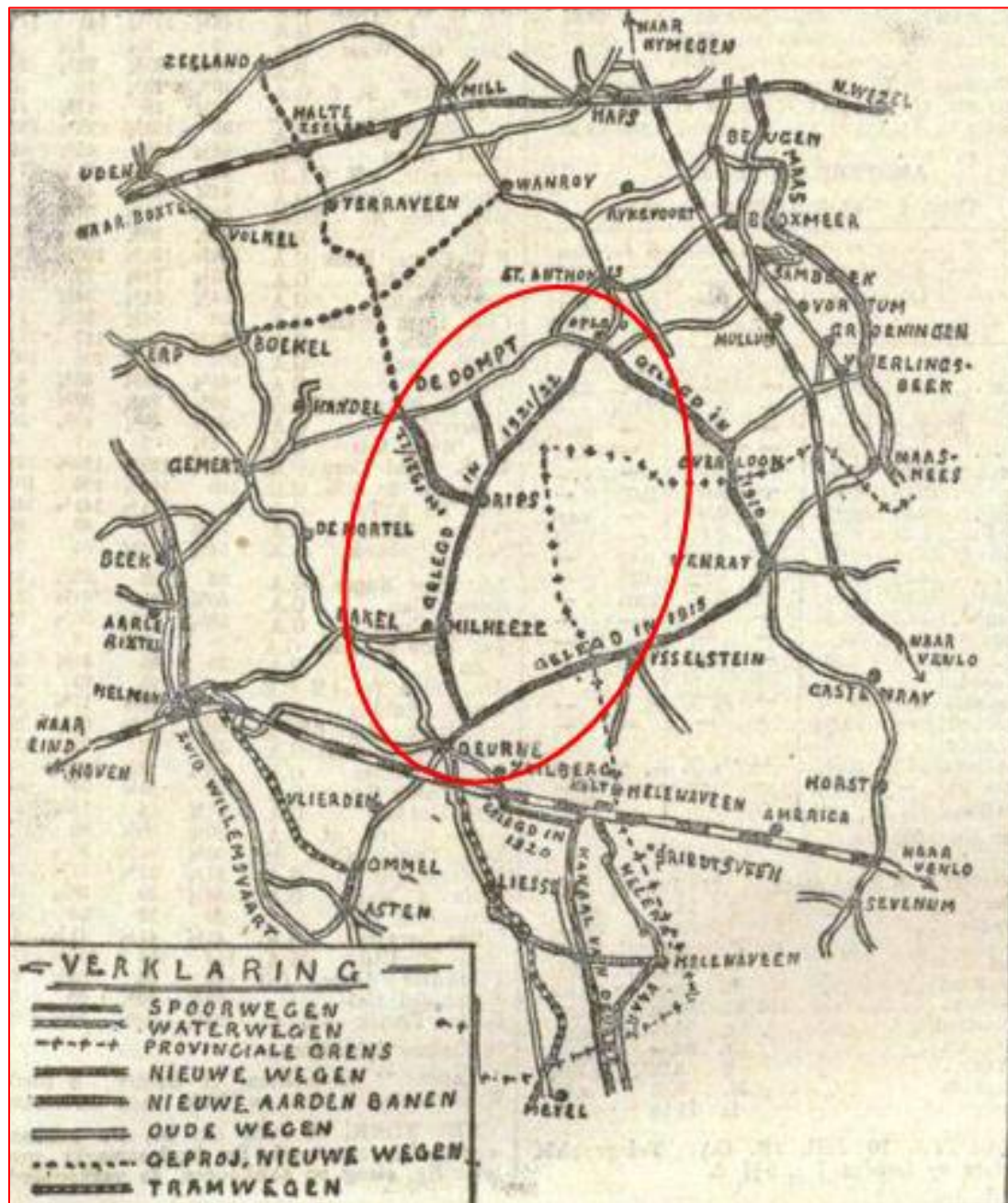
Boxmeer – Oploo – Bakel – Helmond		Helmond – Bakel – Oploo – Boxmeer			
Boxmeer, Wilhelminaplein	7.00	4.00	Helmond, Café van Dijk	12.20	7.20
Boxmeer, Hôtel Pinxt	7.03	4.03	Helmond, Café M. v. d. Vorst	12.26	7.25
St. Antonius, Café Tausch	7.15	4.15	Bakelsche brug	12.35	7.35
Oploo, Café van Sambeek	7.22	4.22	Bakel, Café van Tiel	12.44	7.44
Rips, Café M van de Ven	7.47	4.47	Milheeze, Café Claassen	12.53	7.53
Milheeze, Café Claassen	8.05	5.05	Rips, Café M. v. d. Ven	1.11	8.11
Bakel, Café van Thiel	8.14	5.14	Oploo, Café van Sambeek	1.36	8.36
Bakelsche brug	8.23	5.23	St. Anthonis, Café Tausch	1.43	8.43
Helmond, Café M. v. d. Vorst	8.32	5.32	Boxmeer, Hôtel Pinxt	1.55	8.55
Helmond, Station	8.38	5.38	Boxmeer, Wilhelminaplein	1.58	8.58

Aanbevelend, Autobus-onderneming „DIAMENO”
Firma **L. STIPHOUT - SAMBEEK.**

Op 1 januari 1927 opende van Stiphout uit Sambeek een autobusdienst Boxmeer-Oploo-de Rips-Milheeze-Bakel Helmond. Bericht in De Zuid-Willemsvaart 31 december 1926

Rechts; Twee autobussen en een personenauto voor hotel café Bakkerij en winkel van de familie Van de Ven bij het kruispunt van de Rips. Foto is van ca. 1930.

Boven; Een kaartje uit De Maasbode van 1 augustus 1926. Het tweedelige artikel gaat over de ontginning in de Peel.

Op dit kaartje worden de wegen met jaartallen van aanleg aangegeven. Ook wordt met een stippellijn de toekomstige aarden baan, die vanaf de Dompt naar Zeeland gaat lopen aangegeven.

Ook staat er de particuliere weg van Roelvink op, die liep vanaf de Ripse weg naar de weg Gemert - Sint Anthonis.

Bronnen:

Archief D'n Blikken Emmer

Gemeentearchief Gemert Bakel; brievenboeken Bellemakers, aanleg wegen AB 00.2, 1123 t/m 1128 Gelders Archief Arnhem; Heidemij, ATD blok 924/395 smalspoor, ATD 0924/415 Wegaanleg, Waterschap Wegschap De Peel

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven; gemeente bestuur Deurne en Liessel 1811-1950, A-3180 Aanleg weg Deurne-Oploo- Zijtak

Archief J. Drenth; Bellemakers collectie, foto pag. 15

Brabants Historisch Informatie Centrum; 7035 gemeente bestuur Oploo, Sint Anthonis Ledeacker, 455 aanleg weg Helmond Deurne Lopende over Milheeze en de Rips gemeente Bakel 1921

7619 De Peelgemeenschap, Waterschap, Wegschap De Peel, 1 notulenboek vergaderingen 1920-1945, 3 correspondentie 1920-1935.

HKK Bakel en Milheeze: verhalen over bewoners De Hoeven door Rein van de Broek. Tevens gaf Rein de loop van het tracé van de tramlijn weer. Beide foto's pag. 14

HKK Ouwerling Deurne; website Deurne wiki, foto J.C. van Beek pag. 12, fotowerkgroep naamsherkenning en Pieter Koolen, Ludo Boeije en Hans van Hoek

HKK Oploo, Cor Verberkt, foto pag. 15 met naamsvermelding

Bellemakers J, Het ontstaan van de parochie de Rips, 1939 (over getypt van geschreven verslag met inleiding van Servaas Bellemakers 1972)

Bellemakers J. De Peel en zijn ontwikkelingen in 30 jaar. 1939 (niet gepubliceerd)

Berg W. van de , Schöer P., De geschiedenis van de Rips 1880 - 1940, scriptie 1987

Kerkhof Ed van de, eigen onderzoek naar J. Bellemakers

Kerkhof Lambert van de, Boek van Bakel, 2014 foto pag. 10

Dilling K, De Peelstreek - Een Nederlandsch gebied voor - Landverhuizing en Voedselproductie. 1919

Hoeijmakers S. Houtvesterij de Peel. 1986

Fransen Jan, 50 jaar De Rips 1975

Foto pag. 4; internet

Verder gesproken met en geholpen door;

Ben Vereijken, Rina Renders, Jeanette Renders, Dré van de Nieuwenhof. Sjaac de Veth, Simon van Wetten, Ruud Wildekamp en Ben Beckers

www.delpher.nl/nl/kranten/ periode 1918-1923 zoekwoorden; Rips, Deurne, Oploo, Willems de Koning, kunstweg Deurne Oploo, boschbrand Ledeboer

<http://www.bhic.nl/onderzoeken/kranten?mivast=235&mizig=91&miadt=235&milang=nl&misort=dt%7Casc&mif1=Boxmeers%20weekblad&miview=ldt> Boxmeers Weekblad periode 1918 - 1922

zoekwoorden: Oploo, Rips, harde weg, locomobieltjes

Deze nieuwsbrief kwam tot stand m.m.v.

Bernard Ploegmakers

☎ 0623901706

bploegmakers@hetnet.nl

Hannie Ploegmakers

☎ 0206938463

Secretariaat:

G.M. van Geffen

Ripsestraat 23a

5764PE De Rips

0493-599450

gmvangeffen@planet.nl

Het lidmaatschap bedraagt € 15,- per jaar over te maken op rekening nr. NL24RABO0136131654 t.n.v. Heemkundekring D 'n Blikken Emmer o.v.v. naam en emailadres